

A vidéki képzőművészeti életben mindenképpen fontos határkőnek kell tekintenünk az országos jellegű III. Szegedi Nyári Tárlatot, amely Budapesttől Békéscsabáig közel 15 alföldi város 90 festő-, grafikus- és szobrászművészeinek több mint másfélszáz alkotását mutatja be. Komolyság, mértéktartás és kiegyensúlyozottság jellemzi e tárlat anyagát, mind tematikában, mind kifejezőmódban. Nagy szélsőségekkel nem találkozunk, de azokkal a törekvésekkel és utakkal igen, amelyek a korszerűség és a modernség jegyében lázas türelmetlenséggel szólnak a ma új vonásairól.

Mint a kiállítás anyaga bizonyítja, már az úgynevezett alföldi iskola viszonylag csöndes atmoszférája sem a régi. Mintha megmozdult volna, hogy átsütő és izgató színek, vagy oldott festőiségu ezüstös zöldék kapjanak teret a széles skálájú formai gazdagodásban. Erről győző meg például — hogy csak néhány nevet és művet említsünk — Boross Géza Tiszai halász, Csikós Miklós Ablakomból, Almási Gyula Béla Rizsarátás, Kurucz D. István Aratás, Kohán György Tanya boglyakkal és Szőke Győző Napsütés című alkotása.

Ma képzőművészeti életünk eszméleti és kifejezésbeli problémájának számos jege ezen a tárlaton is fellelhető, főleg a parasztábrázolásban és a modernség és korszerűség néhol öncélú értelmezésében. Az előbbire példa lehet Dorogi Imre egyébként hangulatos, a táj és ember viszonyát plasztikusan ábrázoló Tszember című képe, amely csak elnevezésében új, tartalmában viszont nem. A képről semmiképp sem derül ki, hogy miért is tszember a lovaival tegnapi-nak ábrázolt paraszt. A formakeresésben megfiatalodni akaró Csikós Miklós éppúgy meglep a töle szokatlan és csak bravúros színorgiának tűnő Ablakomból című képével, mint ahogyan alkotásaival közérthetően modern törekvéssé, és önmagát minden új kiállításán túlnővő két fiatal, a hódmezővásárhelyi Szalay Ferenc festő, és az immár szegedinek számító Tóth Sándor szobrászművész. Szalaytól Asszonyok a rizsföldön és a Novemberi eső című képek, Tóthtól pe-

Szólni a máról

A III. Szegedi Nyári Tárlat

dig az Apám, a Szerelme-
sek és a Leány rózsával
című rézdomborítások tö-
mör tartalmi és formai je-
gyei bizonyítják e két fia-
tal áttűtő erejét törekvésük
és útjuk következetes vállal-
lásában.

Öröm látni, hogy orszá-

igazán reprezentatív jelle-
ge. Azért nagyon értékes
ez, mert igazán mai. Az
új fogalmazásra törekvés-
ből egyetlen itt kiállító
művész sem enged, amit az
is bizonyít, hogy erre a
tárlatra nagyon komolyan
készültek. A kedves, költői

Zombory László Árvi-
szély című képe, Szabó
Iván valamennyi itt kiállít-
ott plakettje, Cs. Pataj
Mihály Gázgyár környéke
című akvarellje, Kajári
Gyula Parasztféj és Őlő
férfi című tintarajza, Lip-
ták Pál Vasárnap című
gouache-a, Tápai Antal Ha-
lász című gipsz- és Kirch-
mayer Károly Kovácsmü-
helyben című faszobra,
hogy csak néhány nevet és
művet soroljunk fel.

Nóvalakok, portrék és

Pintér József első díjat nyert testmánya

gosan is ismert neveket,
Kmetty János, Szabó Iván,
Ék Sándor, Imre István,
Kamotsay István, Kajári
Gyula, Csáki Maronyák Jó-
zsef, Tápai Antal, s a sze-
gedi származású Mészáros
Dezso előtt idén is szegedi,
Pintér József Krupplive-
tők című nagy kompozíció-
jú, mely ember- és munka-
ábrázolással megalkotott
képével vitte el a tárlattal
meghirdetett pályázat első
díját. Munka- és emberáb-
rázolás, a táj és ember sok-
színű viszonya, határozott
arcú humanizmus, az ember
és a természet együttes
megújódása mint fő erény
tükröződik e kiállítás anya-
gából.

A III. Szegedi Nyári Tá-
rlatnak ezért is van nagy
vonzóhatása, s az eddigi vi-
déki kiállítások sorában

hangulatokba foglalt Alföld
megannyi arcúata azért áll
itt szándékokban közel a
szocialista-realista követel-
ményekhez, mert mindenütt
ott van az ember és vilá-
ga, a csendéletek, a port-
rék és interieurök optimis-
ta színeiben épp úgy, mint
a közvetlen munkaábrázolá-
sban.

Emellett bizonyít Bene-
dek Jenő Dolgozó nők, Bu-
day Lajos Paprikagyárban,
Áron Nagy Lajos Tanulók
a Hanságban, Csáki Mar-
onyák József Új kikötő épül
a tihanyi révnél, Erdős Gé-
za Szüret, Kling György
Kazánműhely, Németh Jó-
zsef Varrónó, Szegfű János
Sóderhordás, Tápai Lajos
Üzemi kovácsok, Vinkler
László Építkezés, Vlasics
Károly Cserépkályhás,

gyermekábrázolások az em-
ber belső világának jellem-
ző vonásait tárják fel. Ék
Sándor, Németh Miklós,
Vinkler László, Koszta Ro-
zália, Vincze András, Mé-
száros Dezso, Imre István,
Majorossy Sarolta, Kamot-
say István, Herczeg Klára
és Füstös Zoltán egy-egy
alkotásában.

A tárlat anyagának ren-
dezése — Szeles Zoltán mű-
történész munkája — új
felfogást valósított meg. A
két kiállítási teremben a
különböző éma- és forma-
kulturák nagyjából közel
kerültek egymáshoz, s a
szobrok és grafikai mun-
kákat szervesen építette a
festészeti anyagba. A műfa-
ji változatosság rendezésben
is értékmérője ennek a
tárlatnak, amely méltán ér-
demel országos figyelmet.
Lódi Ferenc

A szegedi Dankó Pista zenekar nagy sikerei Bulgáriában

Meghosszabbították az együttes vendégszereplését

A Bulgáriában tartózkodó Dankó Pista zenekar, amelynek nagy sikereiről már többször hírt adtunk, változatlanul nagy érdeklődéssel kísért folytatja vendégszereplését. Mint a bolgár lapok jelentik, az együttes ismét több nagysikerű hangversenyt adott. Szeged testvérvárosa, Plovdiv után Várnában, Szófiában és több más bolgár városban szerepeltek. A zenekar haszkovszki hangversenyt több mint kétezer ember hallgatta végig. A Haszkovszka Tribuna elismerő hangú cikkében a többi között a következőket írja erről a hangversenyről: „A hálás közönség majdnem minden zenei alkotást, amelyet a zenekar hozzáértéssel és mesterien adott elő, forró elismeréssel fogadott. Lakatos Géza, a Szocialista kultúráért jelvénnel kitüntetett zenekar vezetője, igazi virtuozitással játszott magyar népdalokat és csárdásokat. Gyönyörű játékával külön-
sen kitűnt az együttesből a fiatal hegedűs, Lakatos Géza, aki részleteket játszott a Marica grófnő és a Csárdás királynő című operettekől. A szép műsorral és a kitűnő teljesítménnyel — folytatódik a beszámoló — a zenekar gyönyörű zenei estét ajándékozott a hallgatóság-nak. A maga eszközeivel ez is hozzájárult a két testvérnép barátságának megszilárdításához.”

Hasonlóan nagy sikerről számolnak be a lapok az együttes szófiai vendégszereplésével kapcsolatban is.

A nagy sikerre való tekintettel meghosszabbították a zenekar eredetileg fél évre tervezett vendégszereplését. Az együttes eddigi működésének színhelye Plovdiv volt, július 1-től szeptember 20-ig pedig Várnában játszik a zenekar.

Szegeden október 1. után üdvözölhetjük a kivételes sikerű bulgáriai útjáról hazatért kitűnő zenekart.

szegedi Dankó Pista zenekar nagy sikerei Bulgáriában

Meghosszabbították az együttes vendégszereplését

A Bulgáriában tartózkodó Dankó Pista zenekar, amelynek nagy sikereiről már többször hírt adtunk, változatlanul nagy érdeklődéssel kísért folytatja vendégszereplését. Mint a bolgár lapok jelentik, az együttes ismét több nagysikerű hangversenyt adott. Szeged testvérvárosa, Plovdiv után Várnában, Szófiában és több más bolgár városban szerepeltek. A zenekar haszkovszki hangversenyt több mint kétezer ember hallgatta végig. A Haszkovszka Tribuna elismerő hangú cikkében a többi között a következőket írja erről a hangversenyről: „A hálás közönség majdnem minden zenei alkotást, amelyet a zenekar hozzáértéssel és mesterien adott elő, forró elismeréssel fogadott. Lakatos Géza, a Szocialista kultúráért jelvénnel kitüntetett zenekar vezetője, igazi virtuozitással játszott magyar népdalokat és csárdásokat. Gyönyörű játékával külön-
sen kitűnt az együttesből a fiatal hegedűs, Lakatos Géza, aki részleteket játszott a Marica grófnő és a Csárdás királynő című operettekől. A szép műsorral és a kitűnő teljesítménnyel — folytatódik a beszámoló — a zenekar gyönyörű zenei estét ajándékozott a hallgatóság-nak. A maga eszközeivel ez is hozzájárult a két testvérnép barátságának megszilárdításához.”

Hasonlóan nagy sikerről számolnak be a lapok az együttes szófiai vendégszereplésével kapcsolatban is.

A nagy sikerre való tekintettel meghosszabbították a zenekar eredetileg fél évre tervezett vendégszereplését. Az együttes eddigi működésének színhelye Plovdiv volt, július 1-től szeptember 20-ig pedig Várnában játszik a zenekar.

Szegeden október 1. után üdvözölhetjük a kivételes sikerű bulgáriai útjáról hazatért kitűnő zenekart.

Mégis lett időre péksütemény

Szerdán hajnalban egy és három óra között a Szegedi Sütőipari Vállalat 16-os számú üzemében csőrepedés történt. Már-már úgy látszott, hogy veszélyben van a sütés a vízszolgáltatási zavarok miatt. A vállalat vezetője a Szegedi Építő Ktsz-hez fordult segítségért.

A szövetkezet dolgozói gyors és jó munkájával rövid idő alatt helyreállt a vízszolgáltatás és így az üzem elkészítette időre a péksüteményt.

Az Építő Ktsz dolgozóinak külön levélben is megköszönte önfeláldozó munkájukat a Szegedi Sütőipari Vállalat vezetősége.

Három újabb tanácsi ösztöndíj

Szeged m. Városi Tanács pályázatot hirdet három társadalmi tanulmányi ösztöndíjra — az alábbi szakokon: vegyészmérnöki kar havi 600,— Ft. építészmérnöki kar havi 600,— Ft. gépészmérnöki kar 600,— Ft.

Pályázhatnak azok a szegedi munkás- vagy dolgozó paraszt származású tanulók, akik az érettségi vizsgán legalább közepes eredményt értek el és az említett karokon kívánják tanulmányaikat tovább folytatni, továbbá azok a fiatalok, akik az egyetem első évét már eredményesen elvégezték.

A pályázati kérelmek Szeged m. Városi Tanács V. B.

Művelődésügyi Osztályához f. évi augusztus 10-ig nyújthatók be.

Jelenlékezés a felsőfokú gépjárműközlekedési technikumban

A Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium oktatási osztálya közli, hogy a felsőfokú gépjárműközlekedési technikum nappali tagozatára augusztus hó 10-ig a középfokú autóközlekedési technikum igazgatóságánál (Budapest VI., Rippel Rónai utca 26.) lehet jelentkezni.

Vadász Ferenc:

AZ ÖRVÉNY

VISSZANÉZ

(6)

A TRÓJAI FALÓ

Ezek se nagyon bíznak az emberben. Kifacsarják, mint a citromot. A saját katonáikkal sose tudnák azt megcsinálni, amit velünk véghezvisznek. Azok fűtyülnek nekik rámenni a műszaki zárba, átvergődni olyan terepen, amilyenem mi hentergünk...

De rajtam nem fognak ki. Ha valaki, én tuti, hogy végigcsinálom, ha már egyszer nekivágtam...

Le kellene pihenni. Holnap megint nehéz napunk lesz. Sinkó is megjött. Látszik rajta, hogy szeretne idetelepni mellém. Többnyire akad elmondani valója. Érdekes őt meghallgatni. Most nincs hozzá türelmem.

Erzsi jár az eszemben. Napfényben ragyogott az arca, amikor utoljára láttam. Késő őszi napsütés volt. Erzsitől egészen tavasz lett azokban a percekben. Fekete hajától, kék szemétől. Kérletem: »Gyere velem, hiszen szeretsz.« Sirt. Azt mondta: »Szeretlek, azért nem megyek. Nekem ez a falu a legkedvesebb. Ha mennék, csak oda, ahonnan mindig visszajöhök. Idegenbe nem...«

Akkor már elhatároztam: én is maradok... Egy apró, poros ablakon áttört a fény. Erzsi arcának fehér bőrén élesen megvilágított minden parányi forradást, amit cseccsenőráráról rákarcolt az élet. Külön-külön csókoltam meg valamennyit. »Gyönyörűm, nem hagylak el!« — suttogtam. S hittem is azokban a percekben, hogy elhatározásom végleges... Gyáva voltam. Most aztán...

Sötét van... Valahol nagyon magasan gép száll. Éjszaka is szüntelenül cirkálnak az F-86-osok.

Azt mondják, hogy ez a sziget »Little America«. Minden a háború után épült itt. Azelőtt a japán időkben sár volt, nyomorúság. A lakosságnak még rizs se jutott. Édesburgonya volt a fő eledele. Az USA légierők itt fejezték be a háborút: lesöpörték a térképről a régi Riukiut. Most kőépületek állnak, paloták. A parasztokat igaz, elzavarták a földjeikről. Sok-sok repülőter épült. Laktanyák, kiképzőtáborok, óriási rádióállomás — katonai persze — titkos üzemek, radar-telepek, Hawk-típusú irányított rakétalövedék és Nike-Hercules rakéták kiröpítő állomása. Mintatámaszpont: Okinava.

Most épülnek a telepek a MACE-B mintájú, nagy hatósugarú, távirányítható atomlővedékekhez. Ezekből is szállítanak ide. Így beszéllek. De erről jobb hallgatni, mert Caravay tábornok, az új főbiztos nem ismer tréfát. A »haláltörvény« hamar lecsap, minden fecsegés USA-ellenes cselekedet.

Elmaradoznak Erzsí levelei. Az utóbbi fél évben egyszer írt. Óvatosan, tartózkodóan. Hát persze... Eltelt több mint négy esztendő. Huszonhárom éves. Mire várjon?...

A szemem megtelt könnyel. Nincsen apám: megtagadott. Nincs szeretőm: elhagytam. Ő is elhagy. Ezt most már teljes bizonyossággal érzem. Csak anyám sajnál. Ő sirat, talán gyászol is...

Milyen nagyon sötét van.

Zöld barettsapkát viselünk. Méregzöldet. Otthon sohasem láttam ilyen színű svájci sapkát. Persze ez más dolog. Ez az egyenruhánkhöz tartozik. A zubbonyunk ujjára himzett jelvényt eleinte nem értettem. Szárnyas pajzs van rajta, abban a trójai faló és a villám jelképe...

Bányász vagyok. Berhidai, jobban mondva peremartoni születésű. Seres András a nevem. Szőgről-végről földik vagyunk Sinkó Gabival. Ő somogyi. Fert Jacksonban ismerkedtünk meg. Ott barátkoztunk össze. Azóta is együtt vagyunk.

Várpalotán dolgoztam. Csaknem öt évvel idősebb vagyok Vándornál, aki a legfiatalabb közöttünk. Sulyok, az ágyasszomszédom megjegyzéseket tesz rá, gúnyolja. Nem értem, hogy miért. En becsülöm. Sok érdekeset mond. Tőle tudtam meg azt is, hogy mit jelentenek a zubbonyunk ujjára varrott furcsa jelek. Homeros írt a trójai háborúról — mondotta. — A görögök — Agamemnon hadai — már tíz éve ostromolták Tróját, de nem tudták bevenni. Erős vár volt. A görög táborban Odysseusnak az a merész gondolata támadt, hogy be kell lopózni Trójába, s kilesni titkukat. Egy ember kevés lett volna ehhez, egy egész csoportot kellett becsémpészni, hogy azok belülről megnyissák Trója kapuit. Epeios ácsmester készítette el az óriási falovat...

Homeros... Homeros... Otthon is hallottam ezt a nevet, még Veszprémben, az iskolában, de nem gondoltam, hogy ilyen érdekes történeteket írt. Zoli azt mondja, hogy Homeros vak volt.

Vándor Pityu mesélte egyik éjszaka — érdeklődéssel hallgattuk, ebbe még Berci se mert beleszólalni —, hogy a görög táborban volt egy Kalkhász nevű jó, aki kikérte Odysseus tervéről Pallas Athéné véleményét. Az istennő helyeselte a tervet. Amikor a faló elkészült, felállították Trója kapuja előtt a térségen, miután elrejtették benne a harcosokat. A görögök elvonultak a falak alól. A bálványra ráírták: »Athéné istennőnek szentelik ezt a lovat a hazatérő görögök.« Priamos, a trójai király hiszékeny volt. Megtér-

vesztették. Papja hiába mondta neki, hogy »félek a görögöktől akkor is, ha ajándékot adnak«, saját lányára se hallgatott, aki megjósolta, hogy az ellenség belopakodik Trójába és elpusztítja. Engedett az álnok kísértésnek. A király lágy szívűsége a trójaiak végzete lett.

Felzaklatott ez a história. Azt hiszem nemcsak engem, a többieket is. Mert kézenfekvő lett volna, hogy valaki megkérdezzék: — hiszen nyilvánvaló, mindannyiunknak eszébe jutott, miért viseli a mi egységünk egyenruháján a trójai faló jelét. De egyikünk se kérdezett semmit. Mindenki hallgatott. Csak Sulyok Berciben volt annyi bátorság, hogy megjegyezte: »Ühüm, kitűnő mesterség... És még valamit, de azt nem értettem, csak a hangsúlyából éreztem a gúnyt. Nem hiányzott belőle a keserűség sem.«

Egyszóval így vagyunk. Nem mintha eddig nem tudtuk volna. Eszembe sincs, hogy úgy tünthessem fel a dolgot, mintha akaratnélküli figurák lennénk, akiket ide-oda rakosgatnak. Tudtuk jól, hogy mire szánunk bennünket, de azért...

Ez a jelvény meglehetősen nyugtalanít. Vándor Pityu túlságosan művelt. Pedig csak húszéves. Bár ne volna itt. Vagy ha már itt van, tartaná a száját. Homeros meg Michelangelo, meg Munkácsy... Ilyenekkel tömi a fejünket. Fel-dühösít. Jobb volna egy pakli magyar kártya...

Várpalotán éltam. A Petőfi Munkásszállóban laktam. Jól kerestem, de nem eleget. Bár... más hasonló korú fiatalokhoz képest... Hiszen akkoriban alig múltam húszéves... Egy kicsit rákaptam az ivászatra. Elmaradoztam a műszakból. Előbb dédelgettek, élmunkás, ifjú sztahanovista voltam. Fejtési, később elővághási csoportban dolgoztam. Elvékonyodott telepen is jól termeltem. Jutalmaztak.

Már jóval október előtt sok vagány került a bányába. Jöttek mindenféle hétpórbás alakok. Tudtak mulatni, haverkodni. Nem lehetett unatkozni köztük.

Amikor megforrósodott a levegő, egyik éjszaka a Csákány-hídnál megtámadtunk és leütöttünk egy tisztet. Nekem semmi bajom se volt vele, nem is ismertem. A Hajdók kezdte, aki egyenesen a Markó utcából jött hozzánk. Én csak velük mentem.

Már hónapokkal előbb az Ibolya cukrászdába jártak tanakodni sokan. Ott hallottam a pesti Petőfi-kőről. Huszonharmadikán aztán, amikor híre jött a nagy zrínek, felbolydult minden. Három nap múlva már dömperek húzták a szovjet emlékműre akasztott láncot, csákányok rombolták a katonatemető sírköveit. Zúztuk a vörös csillagokat. Levettük az élüzem csillagot a Beszálló- és a Ferenc-aknáról. Mindenhol. Azt mondták, ifjúsági forradalom van, így kell neki lennie.

Egy kicsit furcsa volt: nem sokkal előbb még a kabátom hajtokáján hordtam magam is a csillagot.

(Folytatjuk.)